

nina. Autoři terminologického slovníku mají podle mého skromného mínění přispívati svou autoritou k očistě názvosloví, pokud to jde. Kniha však jest pozoruhodným úkazem snahy po ustálení právních výrazů, a ve smyslu tom jest jí velice vítati. dnk.

Dr. E. Beneš: Válka a kultura. (Čs. vědecký vojenský ústav. — 8 Kč. — Str. 68.)

Knihu dra Beneše, s podtitulem »Studie z filosofie a sociologie války« možno nazvati úvodem do mezinárodní politiky a to úvodem filosofickým, jímž autoru skutečně se stala. Je to otisk z »Lumíra« 1915, kde ji autor uveřejnil jako docent sociologie co ohlas universitních přednášek a »zanechal nám ji tehdy jako odkaz před svým odjezdem do Švýcar a zdůraznil v ní oprávněnost našeho odboje s hlediska filosofického a sociologického« (kpt. Wolf). — Problém války dle dra Beneše řeší tři theorie: dvě kontrastující a třetí »aurea mediocritas«, stanovisko autorovo a našeho národa za světové války. Řešení vychází vždy z pojmu kultury. Theorie pacifistická zavrhuje jakoukoliv válku chápe kulturu jako souhrn všech mravních hodnot společných celému lidstvu abstrahuje od jednotlivých národů, chápe ji dále jako něco mezinárodního, kosmopolitického, vedoucího k ideálu beznásilí. Toto pojetí kultury je chybné, takže s ním padá i theorie pacifistická. Kultura je vždy něco typicky národního, co nedá se srovnávat s jinou za účelemi hodnocení, neboť není tu hodnotícího kriteria, tedy ani vyšší ani nižší kultury. Toto pojetí kultury přiznává každému národu právo na othájení vlastní individuální kultury, právo tak samozřejmé u individua, neboť je jen výrazem pudu po sebezachování. S tohoto hlediska nutno odmítnouti třetí řešení hlavně v Německu šířené, vyslovené už Fichtem, později sociologií biologickou z Darvína vycházející i organickou, konečně hlásané německými generály (Beonhard). Tito všichni hájí válku absolutně, neboť vždy je »Entwicklungsträger«, zdůrazňují civilisační, tedy čistě technickou stránku kultury a na tom základě tvoří kriteria hodnocení, po výtce kvantitativního — známé to německé opěvování jejich vyšší kultury a boje mezi kulturou západu, reprezentovanou Němci (resp. střední Evropou) a barbarskou kulturou ruskou, jejíž vítězství by znamenalo zánik kultury evropské, což všechno slyšeli jsme ještě intenzivněji z článků, brožur i foliantů německých autorů za války. Autor končí závěrem, že válka, násilí, revoluce je oprávněnou, je povinností, sahá-li se na kulturu národa. V. V.

Dr. A. Milota: Proč stát trestá. Obč. knih. sv. 34. Úkolem tohoto spisku jest poučiti neprávnicka o významu a účelu trestního práva. Jest tu v hlavních rysech celý jeho vývoj, od trestu soukromého, vzniklého z touhy po mstě až k době nové, kde právo trestati přechází zcela na stát a stává se zároveň povinností. Vyličen je také význam trestu v různých dobách, původně odplata co možná největší, později ochrana společnosti před zločinem. Obšírně vykládá autor moderní kriminalistické teorie, k nimž se sám hlásí, které posuzují zločin jakožto zjev společenský a od trestu žádají v prvé řadě účelnost. Trestní čin jest jim jen podnětem k zahájení řízení, zločinec nemá býti posuzován podle něho, nýbrž podle nebezpečnosti. Autor informuje čtenáře také o vlivu těchto teorií na osnovu našeho trestního zákona, který jest ovšem modifikován elledy na mravní názory lidu. Spisek vyhovuje dobře svému úkolu, je psán srozumitelně pro laika, ale neztrácí s očí vědecké jádro a hodí se výborně i k uvedení studujících do teorie trestního práva. J. B.

Dr. V. Forster: Mentální faktory zločinnosti. (Naše Doba XXX., 612). Příspěvek ke studiu zločinnosti po stránce psychologické podává materiál i k teorii kriminalistické i důležité momenty pro praktického soudce: V novější době trestáme-li, vždy snažíme se zjistiti faktory, které onen čin způsobily, ať se snažíme redukovat příčiny na činitele fysické (Lembroso) — což nedostačuje, anebo hledáme je v mentálním charakteru trestaného; ale vždy jsme nuceni předpokládati, že existuje určitá praedisposice zločiru, »zločinná diathesis«. Chceme-li najíti příčiny zločinnosti nestačí metoda statistická, nýbrž je nutno analysovati duševní

povahu delikventa samého, musíme určití podmínky, které ženou individuum k činům vůbec.

Mechanismus nervového dění záleží v tom, že určitý předmět neb idea, myšlenka, vzbuzuje člověku impuls k jednání. Tato konekce mezi ideou a činem označuje se v psychologii jako ideomotorická akce. K činu dojde, je-li impuls dosti silný nebo není-li jiných asociací, které vedou k jinému způsobu reakce na daný podnět a tím potlačí první impuls.

Stanoví dále celkem šest typů zločineckých:

1. Lidé, kteří nepřevídají důsledky svých činů — nedostatek intelligence.
2. Zločinci z nedostatku sociálních instinktů.
3. Zločiny z rozčilení, jež nutno snad nejpečlivěji posuzovati, poněvadž lidé toho druhu jsou za jistých okolností z nejplátnějších členů společnosti.
4. Zločiny pod vlivem nepřekonatelného tlaku spáchané, od duševně chorých periodiků, kteří obdivuhodně dovedou skrývati svou chorobu.
5. Zločinci z řemesla, ze zvyku, kde hraje obyčejně velkou úlohu prostředí a výchova.
6. Zločinci z úvahy, kteří jednají v plném užití svých duševních sil a kteří jedině jsou plně za svůj čin odpovědni.

Pohnutky trestných činů jsou zde tříděny jinak, než je obvyklé v trestním právu, což je přirozené z ohledu na různost stanovisek, ale i tak přináší článek při nejmenším zajímavý doplněk. Z. R.

Trestněprávní hlídka časopisecká. (1.) »Archiv für Rechts- und Wirtschaftsphilosophie« (sv. XII. č. 3) přináší zajímavý článek Hofakcera »Die strafbare Handlung« — rozbírající pojem trestného činu podle práva německého a osnovy z r. 1919. — V »Gerichtssaal« (sv. 89. č. 3.—4.) pojednává Oetker o rehabilitaci podle německé osnovy a o pojmu pachatelství a účastenství, Mezger o pojmu viny a bezpráví (s obsáhlým přehledem literatury!) — V »Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht« (roč. 36., č. 3) rozbírá Bumke německý zákon o soudnictví nad mládeží, tímže thematem zabývá se Doerr v »Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft« (44 sv., 3 č.), který přináší též článek Behingův o trestní zodpovědnosti lékaře při operacích. — V »Monatschrift für Kriminalpsychologie« (roč. 14., č. 4, 7) zabývá se Pelckmann otázkou euthanasie de lege ferenda. — »Revue pénitentiaire et de Droit pénal« přináší podrobný referát o společné schůzi »Société d'études législatives« a »Société générale des prisons« pojednávající o trestněprávních ustanoveních návrhu zákona o vzduchoplavbě. — »Časopis pro právní a státní vědu« (VI., č. 4—5) reprodukuje Kallabovu přednášku o trestu smrti. J. V.

JUDr. Zdenko Stibic: Nástin československého práva obchodního a směnečného se zřetelem ku praktické potřebě družstev a usancím pražské plodinové bursy. — Praha 1923. — 16° — Str. 367. — Kč 00,00.

Dr. Stibic v krátké době po »Katechismu československého práva pro zemědělce« vydává velice pěknou příručku obchodně-právní. Jest přirozeno, že v prvé řadě má na zřeteli potřeby a požadavky zemědělského stavu a speciálně obchodního elementu jeho par excellence hospodářských družstev, jichž vývoj za posledních desíletí byl by kapitolou sám o sobě. Hospodářská družstva v nové době dostávají se do víru velkého obchodu moderně vybaveného, a proto činovníci jich musí znáti právní zásady, jimiž tento obchod se řídí. Proto kniha věnuje svůj stálý zřetel usancím pražské plodinové bursy, jichž znalost, jak autor sám přiznává, a jak z praxe možno se často přesvědčiti, není stále dostatečná. — Systematika knihy řídí se stavbou obchodního zákoníka, vykládajíc jeho ustanovení způsobem jasným a přehledným, neunavuje citováním právních pramenů, ježto jest psána v prvé řadě pro ty, kdo chtějí nabýti vědomostí. Na příslušných místech všimá si autor dodatkového zákonodárství, jehož ustanovení vkládá. Zdá se mi, že přece jen příliš stručně byly vyličený právní poměry obchodních společností, (str. 107—114), za to podrobně byla probrána hospodářská a výdělková společenstva. Pěkně jest vyličená čtvrtá kniha obchodního zákoníka, a myslím, že tato partie dosáhne, že kniha bude se užívati nejen pro běžnou potřebu, nýbrž i ve studiu, neboť pokud mi známo, zde poprvé